

MFA SZEGEDI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG

SZTE JGYPK
Szegedi Tudományegyetem
Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

TÖBBNYELVŰSÉG ÉS OKTATÁS

Juhász Valéria

Kegyessné Szekeres Erika

Tanulmánykötet

Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó
Szeged, 2022

**Határtalan nyelvészet alkalmazásban,
határtalan alkalmazás a nyelvészetben sorozat 3. kötete**

Sorozatszerkesztő:
Juhász Valéria

Szerkesztők:
Juhász Valéria,
Kegyessné Szekeres Erika

Lektorálta:
Juhász Valéria
Kegyessné Szekeres Erika
Sárvári Tünde

Olvasószerkesztő:
Basch Éva

© szerzők, szerkesztők, kiadó

A tanulmányokban közölt tartalmakért a szerzőket illeti felelősség.

ISBN (nyomtatott): 978-615-5946-79-0

ISBN (pdf): 978-615-5946-80-6

Kiadja:
Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2022

TARTALOM

Előszó	7
Drahota-Szabó Erzsébet: Triglosszia, diglosszia, egynyelvűség, többnyelvűség és kontrasztív nyelvszemlélet	9
Kegyess Erika – Katharina Zipser: A többnyelvűség módszertana és nyelvtanulási stratégiák. Egy nyelvtanulók körében végzett felmérés tanulságai a nyelvoktatás számára . . .	31
Bitter Ákos: Egy európai polihisztor, Fessler Ignác Aurél (1756–1839) többnyelvűségének alapjai – első áttekintés	57
Juhász Valéria: Poliglott youtube-erek és nyelvtanulási módszereik	73
Scheibl György: A kétnyelvű nyelvtani terminológiáról	95
Sárvári Tünde: Korai idegennyelv-oktatás – az egyéni többnyelvűség egyik útja	107
Katharina Lanzmaier-Ugri: Többnyelvű tanulók az osztrák iskolarendszerben	125
Csire Márta – Wirker-Dobány Katalin: Magyar–német kétnyelvű kisiskolások nyelvi kompetenciáinak standardizált mérése – egy többnyelvűségi kutatási projekt első eredményei . .	139
Malzer-Papp Emese: Többnyelvűség a tiroli óvodákban – nyelviszint-mérések és oktatási problémák	155
Jaskóné Gácsi Mária: Élményszerű idegen nyelvi fejlesztés az óvodában	171
Bakti Mária – Orosz-Martins Andrea – Szarvas Júlia: Az együttműködés szerepe a hazai általános iskolai két tanítási nyelvű oktatásban	189

ELŐSZÓ

A nyelvtanulás és a nyelvoktatás az a képzési terület, amely végigkíséri az intézményes keretek közötti tanulás minden szintjét és formáját, akár már az óvodától egészen a felsőoktatásig. Az Európai Unió is az élethosszig való tanulás alapköveként határozta meg a nyelvi képzést. Egy nyelv tanulása sosem fejeződik be, mindig képesek vagyunk valami új megtanulására az általunk választott idegen nyelven, és mindig belefoghathatunk – különböző motivációktól vezérelve – egy új nyelv elsajátításába is. Egy nyelvi foglalkozásokat tartó óvodapedagógus vagy egy nyelvtanár számára sem fejeződik be a nyelvtanulási folyamat azzal, hogy megszerezte a diplomáját, és vele a jogosultságot egy idegen nyelv tanítására kisgyermekeknek vagy felnőtteknek. Rendszeresen fejleszteni kell nyelvtudását, hogy naprakész ismereteket adjon át a tanítványainak, és mindig új módszertani ismereteket kell elsajátítania különböző továbbképzéseken, hogy minél sikeresebben adja át tudását.

Az eredményes és minőségi idegennyelv-oktatás egész Európában az egyik legfontosabb elvárásaként fogalmazódik meg az alapfokú oktatási intézményektől kezdve a felsőfokú képzés(ek)ig. Ennek megvalósítása érdekében az Európai Unió is amellelt kötelezte el magát, hogy az eddiginél hatékonyabb támogatásban részesüljenek az idegen nyelvekre fókuszáló kutatások és az új nyelvtanítási módszerek, illetve az új, nyelvtudást mérő eljárások is. 2019. május 22-én az Európa Tanács ajánlást fogadott el a nyelvtanítás és a nyelvtanulás átfogó megközelítéséről.¹ Ebben az ajánlásban a tagállamok amellelt foglalnak állást, hogy nagyobb mértékben támogassák a kötelező iskolai oktatás keretében történő nyelvtanulást, és azt sürgetik, hogy már kisgyermekkortól két idegen nyelvvél találkozzanak a gyerekek. Ez az alapja az európai oktatási térségben annak, hogy megvalósulhasson a többnyelvűségi kompetencia. Ez azt jelenti, hogy az egyén több nyelvre vonatkozóan rendelkezik nyelvtanulási tapasztalatokkal, és az oktatáspolitikai az óvodától a diploma megszerzéséig támogatja az egyéni többnyelvűség kialakulását azzal, hogy a helyi, a regionális nyelvek vagy a szomszédos országokban beszélt nyelvek elsajátítására éppúgy lehetőség nyílik, mint más idegen nyelvek tanulására. Az idegen nyelvi kínálat bővítése mellett a másik fontos tényező a nyelvoktatás és az egyéni nyelvtanulás eredményességének a nyomon követése, illetve olyan támogatási programok kialakítása, amelyek a többnyelvűségi kompetencia fejlesztését

---

¹ A dokumentum letölthető: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e60f2695-60f4-11e9-b6eb-01aa75ed71a1/language-hu/format-PDF/source-search>

célozzák meg, valamint a nyelvi fejlődésben speciális támogatást igénylőknek lehetőséget biztosítanak a felzárkózásra.

Az ajánlásból kitűnik, hogy a többnyelvűség az Európai Unióban elsősorban egyéni két- vagy többnyelvűségen alapuló kompetenciát jelent, amelynek a megvalósulása számos formában történhet. Ezért is voltunk kíváncsiak arra, hogy milyen útvonalak vezethetnek el ahhoz, hogy két vagy több nyelv használatával problémamentesen kommunikálhassunk az iskolában, a szakmatanulásban, a barátokkal, a szabadidős tevékenységeinkhez kapcsolódóan vagy a tájékozódás, az információszerzés legkülönbözőbb kontextusaiban, illetve arra, hogy az oktatási rendszer hogyan próbál megfelelni a nyelvtanulók elvárásainak. Az is érdekelt minket, hogy maguk a nyelvtanulók hogyan gondolkodnak a többnyelvűségről, hogyan látják saját nyelvi teljesítményüket, s elmondhatjuk-e azt, hogy a nyelvtanulást olyan örömteli, szórakoztató és hasznos tevékenységként élik meg, amelyet szívesen végeznek az óvodától a felsőoktatásig szervezett és irányított keretek között, és amelyet mindenféle más, tanórán kívüli tevékenységként is szeretnek csinálni/folytatni. A kötet tanulmányai ezekkel a felvetésekkel foglalkoznak: aktuális magyarországi és ausztriai nyelvtanulási, illetve nyelvoktatási stratégiákat mutatnak be, valamint olyan példákra tekintenek vissza, amelyek mintául szolgálhatnak a mai európai többnyelvűségi modell számára.

A szerkesztők